

NGO-forum URU notat om Finansiering af udvikling og klima April 2009

Allerede ifm. FN's Finance for Development konference i november 2008 stod det klart, at verdenssamfundet ikke har leveret den nødvendige finansiering til at kunne nå 2015-målene. Siden har den internationale finanskrisen forværret denne situation. Udviklingslandene rammes på mange forskellige måder hovedsageligt negativt af finanskrisen i form af mindre tilførsel af bistand og kapital og fortsat stor udførsel af kapital.

Udviklingsbistand: Bistand er fortsat en central finansieringskilde til særligt de fattigste udviklingslande og de mest udsatte mennesker. Den internationale bistand toppede i 2005 blandt andet grundet store gælds eftergivelser, men er siden faldet lidt til et leje omkring 100 milliarder dollars årligt. Finanskrisen medfører et yderligere pres i mange lande for at beskære bistanden. Det er yderst tvivlsomt om EU landene vil leve op til løfterne om at hæve bistanden til 0,7 % af BNP i 2015. I løbet af de sidste par måneder har bl.a. Irland, Italien og flere af de nye medlemslande annonceret nedskæringer i bistanden. Andre lande overvejer at omlægge bistand til i højere grad at fremme egne virksomheders eksport til udviklingslandene.

NGO-forum anbefaler; at Danmark øger dansk bistand og presser på for at øvrige EU lande fastholder målsætningen om stigning i bistanden til 0,7 % i 2015 med fokus på fattigdoms-bekæmpelse.

Private overførsler til udviklingslandene: *Udenlandske investeringer* i udviklingslandene er gennem de sidste år steget til ca. 300 milliarder dollars i 2007, heraf 27 milliarder dollars i Afrika. Finanskrisen betyder et skarpt fald i udenlandske investeringer på 25-50 %. Også den *private lånekapital* til udviklingslandene vil blive mindre, eftersom finansmarkederne trækker sig sammen og OECD-landenes redningspakker understøtter långivning til landenes egne virksomheder. Bankerne i Afrika er i overvejende grad ejet af udenlandske banker fra OECD-landene. Private overførsler fra migranter bosat i OECD-landene – også kaldet remitter – udgjorde omkring 300 milliarder dollars 2007, men falder nu, fordi finanskrisen fører til øget arbejdsløshed blandt migranter i OECD-landene. Op mod 20 % af remitterne går til mellemhandlere, som står for overførslen af pengene. Sidst men ikke mindst har de *faldende råvarepriser* og dalende efterspørgsel på råvarer en negativ effekt på udviklingslandenes økonomi.

NGO-forum anbefaler; at Danmark tilskynder private investeringer og långivning i udviklingslandene, men samtidig medvirker til at investeringer og lån foregår på en samfundsansvarlig facon. Regulerede og billige kanaler til overførsel af remitter skal fremmes.

Udførsel af kapital fra udviklingslandene: Kapitalflugt fra udviklingslandene vurderes til at udgøre op mod 1000 milliarder dollars årligt. Størstedel af denne kapitalflugt (ca. 64 %) har form af aggressiv skatteunddragelse fra kommerciel virksomhed. Det er typisk multinationale selskaber, der flytter overskud fra produktionen i udviklingslandene til et søsterselskab hjemmehørende i et skattely gennem kunstigt høje eller lave priser på handel mellem selskaberne. F.eks. ved at et selskab i et skattely låner penge til kunstig høj rente til et søsterselskab i et udviklingsland og derved flytter overskuddet til et skattely. Hvis overskuddet fra produktionen i udviklingslandene blev regnskabsført i udviklingslandene og beskattet ville det kunne finansiere sundhed, uddannelse og andre sociale goder på et bæredygtigt grundlag. Eksportværdien af alene Angolas olieresourcer er større end den samlede bistand til Afrika.

Finanskrisens muligheder: Finanskrisen har understreget behovet for en øget åbenhed og regulering af finansielle transaktioner. G20-landene diskuterer frem mod deres møde den 2. april i London blandt andet forslag rettet mod at åbne skattely og lempelser i bankhemmeligheden. Øget åbenhed i finansielle transaktioner er nødvendigt for at bremse den massive kapitalflugt fra udviklingslandene.

NGO-forum anbefaler; at Danmark med særligt fokus på udviklingslandenes behov arbejder for øget åbenhed i bankinformationer og finansielle transaktioner; at multinationale selskaber aflægger regnskab land for land, så overskuddet kan beskattes; og at skattelyenes funktion som sorte huller i det internationale system bremses.

Alternative finansieringsmekanismer: Finanskrisen sætter fokus på regulering af den finansielle sektor med henblik på at bremse uproduktive og uigennemskuelig spekulationer. En mulighed er at lægge en marginal skat på valutaspekulationer, der både vil hæmme valutaspekulation og vil kunne bidrage til at rejse alternativ finansiering til fattigdomsbekæmpelse. Andre alternative finansieringskilder bliver også diskuteret.

NGO-forum anbefaler; at Danmark bidrager til internationalt samarbejde om nye og innovative finansieringsmekanismer, med særlig fokus på regulering af internationale kapitalstrømme

Finansiering af klimaudfordringerne: Klimaforandringerne rammer udviklingslandene uforholdsmæssigt hårdt og øger markant omkostningerne til at nå 2015 målene. De menneskeskabte klimaforandringer forårsager allerede i dag flere og voldsommere forandringer og katastrofer for mennesker og natur i især udviklingslandene, som behøver ressourcer, teknologi og kapacitet til at overkomme disse nye udfordringer. Klimaforandringerne skyldes hovedsageligt de rige landes forurening, CO₂ udledning og overforbrug af naturressourcer, hvorfor de rige lande også må betale regningen for de konsekvenser, som dette forhold har i udviklingslandene. Dertil kommer at den rige del af verden også har en forpligtelse til at fremtidssikre den økonomiske og sociale udvikling i den fattige del af verden via adgang til low carbon udvikling, så som grøn teknologi, energieffektivitet, uafhængighed af fossile brændstoffer, skovbevarening etc. Denne type initiativer gavner i mange tilfælde desuden også tilpasningen til klimaforandringer.

NGO-forum anbefaler;

- At klimatilpasning skal mainstreames i al udviklingsbistand som et generelt krav – både den bilaterale, den multilaterale og NGO-bistanden. Alle udviklings- og miljøbistandstiltag skal vurderes ud fra et klimatilpasningsaspekt, således at bistanden bidrager til udviklingslandenes og befolkningernes muligheder for at tilpasse sig konsekvenserne af klimaændringer.
- At der afsættes ekstra midler ud over rammen for ulandsbistand til at støtte såvel klima tilpasning som low carbon udvikling i udviklingslandene, da disse udfordringer er ekstra byrder som udviklingslandene skal brydes med oven i deres stadige kamp med fattigdom og miljøproblemer.
- Det er vigtigt at integrere klimaindsatser inden for enkelte strategier som f.eks. at afsætte mindst 10 % af de humanitære midler til Disaster Risk Reduction, men disse indsatser skal ligeledes finansieres ud over bistandsrammen.
- At udviklingsbistanden generelt ikke skal anvendes til at igangsætte eller finansiere karbon finansieringsprojekter (f.eks CDM-projekter) med det formål at opnå CO₂ kvoter til danske virksomheder og staten. Kun i det omfang at sådanne projekter klart og tydeligt kan påvise og dokumentere en fattigdomsreduktionseffekt, og at projektet fremover kan vise vejen for tilsvarende fattigdomsorienterede projekter kan udviklingsbistanden anvendes til sådanne tiltag.